European Commission

6 gyakorlati lépés az energiaszegénység mérséklésére irányuló intézkedések végrehajtásához – Energiaszegénységi Tanácsadó Központ, tanulási útmutató

Üdvözöljük az energiaszegénység kezelésének utolsó fázisában, ahol a tervekből tettek lesznek. Ez az útmutató a felmérésen és a tervezésen túl segít az energiaszegénység enyhítését célzó, gyakorlatba átültethető intézkedések megvalósításában. Itt az ideje, hogy céljainkat konkrét eredményekké alakítsuk.

Ez az útmutató gyakorlati lépéseket tartalmaz a helyi szociális éghajlatváltozási terv konkrét cselekvési tervvé alakításához, és biztosítja, hogy a társadalmi szempontok érvényesüljenek az éghajlatváltozási stratégiákban. Egyértelmű, hatlépcsős keretet kínál, amely segít az önkormányzatoknak, hogy személyre szabott megoldásokkal kezeljék a helyi energiaszegénységgel kapcsolatos kihívásokat.

Az irány meghatározása

1. lépés: A felmérésből és a tervezési folyamatból származó megállapítások számbavétele

A felmérési és tervezési fázisok legfontosabb megállapításainak áttekintésével és aktualizálásával biztosítjuk, hogy a megvalósítás kellő információ birtokában történjen, és összhangban legyen az önök önkormányzati célkitűzéseivel. Választások vagy jogszabályi változások miatt előfordulhatnak késedelmek, ezért fontos, hogy a továbblépés előtt áttekintsék az energiaszegénységről szóló jelentést és a helyi társadalmi klímatervet. A cél az, hogy minden frissítés, például az új szakpolitikák vagy politikai változások beépüljenek és összhangban legyenek az aktuális célkitűzésekkel. A munkacsoport bevonásával biztosítjuk, hogy minden tag, különösen az új munkatársak, tájékozottak és felkészültek legyenek az előrelépésre. A dokumentáció segít nyomon követni a változtatásokat.

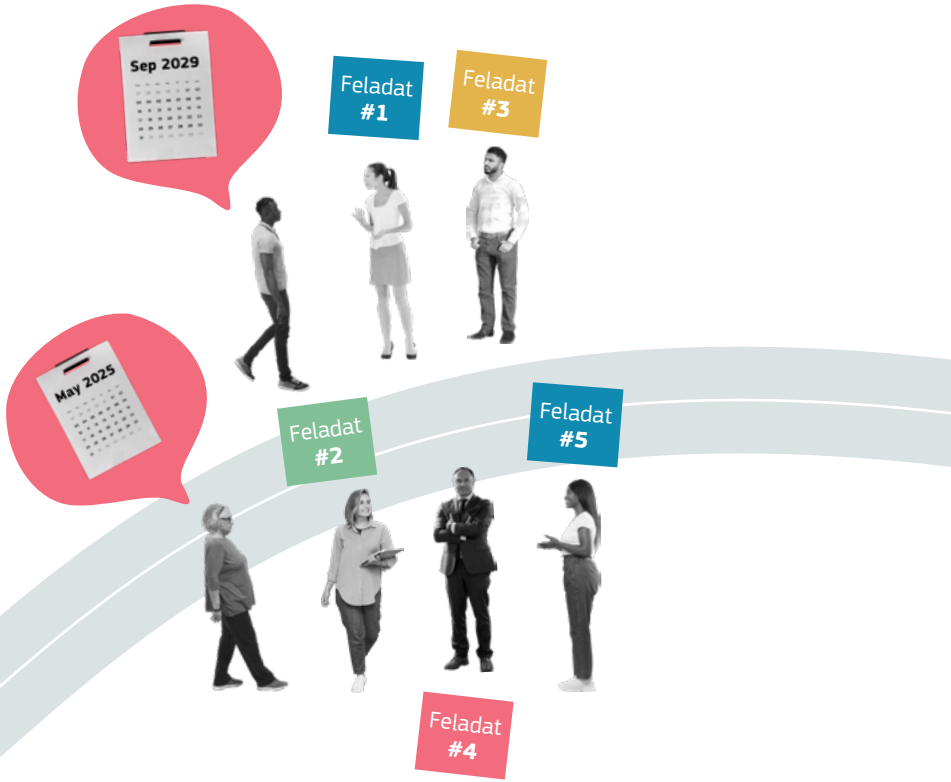

2. lépés: A cselekvési terv kidolgozása

Kulcsfontosságú egy meghatározott időkereten belüli, átfogó cselekvési terv kidolgozása. A tervnek az átfogó stratégiát kezelhető feladatokra kell bontania, meghatározva a hatásköröket, időkereteket és erőforrásokat. A feladatok meghatározására két fő megközelítés létezik: a) időrendi: az elejétől a végéig haladunk, és b) fordított: a végső célból indulunk ki, és visszafelé haladva határozzuk meg a szükséges feladatokat. A két megközelítés ötvözésével megbízhatóbb tervet hozhatunk létre, s így minimalizálhatjuk a késedelmeket. Továbbá a veszélyeztetett háztartások profilalkotása célzott intézkedéseket tesz lehetővé, például a helyi szolgáltatási idők kiigazítását, hogy jobban megfeleljenek az igényeiknek.

4. lépés: Nyomonkövetési terv kidolgozása

A nyomonkövetési terv a teljesítménymutatókon és az ütemterveken keresztül kíséri végig a projekt előrehaladását. Tartalmaznia kell az energiaszegénységre vonatkozó (a felmérési és tervezési szakaszban meghatározott) mutatókat, mint például a veszélyeztetett fogyasztók részére felújított otthonok száma, valamint a belső előrehaladásra vonatkozó kulcsfontosságú teljesítménymutatókat. Meg kell határozni az adatgyűjtési módszereket, a felelős szereplőket és az erőforrásokat. A kedvezményezettek és az érdekelt felek rendszeres bevonásával biztosítható az átláthatóság és az elszámoltathatóság. Ha bizonyos mutatók terén lemaradás mutatkozik, a korai felismerés lehetővé teszi az időben történő korrekciós intézkedéseket.

3. lépés: Pénzügyi terv kidolgozása

A pénzügyi terv felvázolja, hogy az egyes feladatok és részfeladatok esetében milyen típusú kiadások merülhetnek fel, és azok esedékessége mikorra várható. Ez magában foglalja a tőkekiadások (CAPEX) becslését az egyszeri beruházások, például a napelem-infrastruktúra, valamint a működési kiadások (OPEX) becslését a rendszeres költségek, például a munkabérek és a fenntartás tekintetében. Ez a terv biztosítja a pénzeszközök rendelkezésre állását a projekt teljes időtartama alatt, elkerülve a megszakításokat. A pénzügyi osztállyal való együttműködés segít megállapítani, hogy szükség van-e külső finanszírozásra. A pénzügyi terv felméri a lehetséges kockázatokat is, például a piaci változásokat, és ezeket figyelembe veszi a zökkenőmentes végrehajtás biztosítása érdekében.

Konkrét intézkedés végrehajtása

5. lépés: Az energiaszegénység-szemlélet alkalmazása

Ez a lépés további rálátást nyújt annak biztosítására, hogy a kiszolgáltatott fogyasztók igényeit az alábbiakban ismertetett konkrét intézkedéseken keresztül kezeljék:

- **Tájékoztató kampányok:** Célzott kampányok a kiszolgáltatott csoportok energiahatékonysággal és szolgáltatásokkal kapcsolatos tájékoztatására. A kampányoknak világos, elérhető célokkal kell rendelkezniük, a célközönséghez kell igazodniuk, egyszerű, egyértelmű üzenetekkel, megfelelő formátumban, például a fiatalabb célcsoportok számára digitális kampányokkal, az idősek számára pedig személyes megközelítéssel.

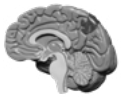

- **Magatartásbeli változások:** A veszélyeztetett fogyasztók bevonása szempontjából kulcsfontosságú a pozitív és hatékony magatartásformák megértése és ezek követésének ösztönzése. Különböző ösztönző megközelítéseket tesztelhetünk a nagyobb léptékű bevezetés előtt, hogy megbizonyosodjunk a célcsoportra gyakorolt hatékonyságukról. Tekintettel a megközelítés nagyfokú érzékenységére, célszerű speciális szakértelmet alkalmazni.

- **Egyablakos ügyintézés:** Átfogó támogatási szolgáltatások nyújtása a kiszolgáltatott háztartások számára, többek között energetikai tanácsadás, a közüzemi számlák megértése és felújítási támogatási programok. A hatékonyságuk érdekében elérhetőnek és felhasználóbarátnak kell lenniük, meghosszabbított nyitva tartással és szükség szerint többnyelvű ügyfélszolgálattal.

- **Befogadó energiaközösségek:** A polgárok szerepének erősítése olyan kezdeményezések támogatásával, mint a közösségi tulajdonú energiaprojektek, amelyek csökkentik a számlákat és zöld munkahelyeket teremtenek. Az önkormányzatok létfontosságú szerepet játszanak azáltal, hogy pénzügyi támogatással, kapacitásépítéssel és adminisztratív háttérrel támogatják ezeket a kezdeményezéseket, különösen a kiszolgáltatott háztartások esetében. A kiszolgáltatott fogyasztók korai bevonásával az önkormányzatok inkluzív, megfizethető energiamegoldásokat biztosítanak, elősegítik az átláthatóságot és maximalizálják a helyi közösségek számára nyújtott előnyöket.

- **Otthonfelújítás és energiahatékonysági fejlesztések:** Az épületek rossz energiahatékonyságának kezelése, különösen azon háztartások esetében, amelyek nem engedhetik meg maguknak a felújítást. A magas lakhatási költségek, a korlátozott számú állami lakhatás és a technikai ismeretek hiánya súlyosbítja a problémát. A helyi önkormányzatoknak kihívásokkal kell szembenézniük a saját tulajdonú otthonok felújításával kapcsolatban, de az energiahatékony megoldások előmozdításakor figyelembe kell venniük az energiaszegény bérlőkre és lakástulajdonosokra gyakorolt jogi, pénzügyi és társadalmi hatásokat.

- **Ösztönző szabályozás és pénzügyi intézkedések**: Olyan, személyre szabott pénzügyi programok, például pályázatok vagy alacsony kamatozású kölcsönök nyújtása a kiszolgáltatott háztartások megsegítésére, amelyek hozzáférhetőek és könnyen érthetőek (pl. az igénylési folyamat).

- **Egyéb:** Új innovatív megközelítések tesztelése. A legfontosabb, hogy a célcsoport maradjon a középpontban.

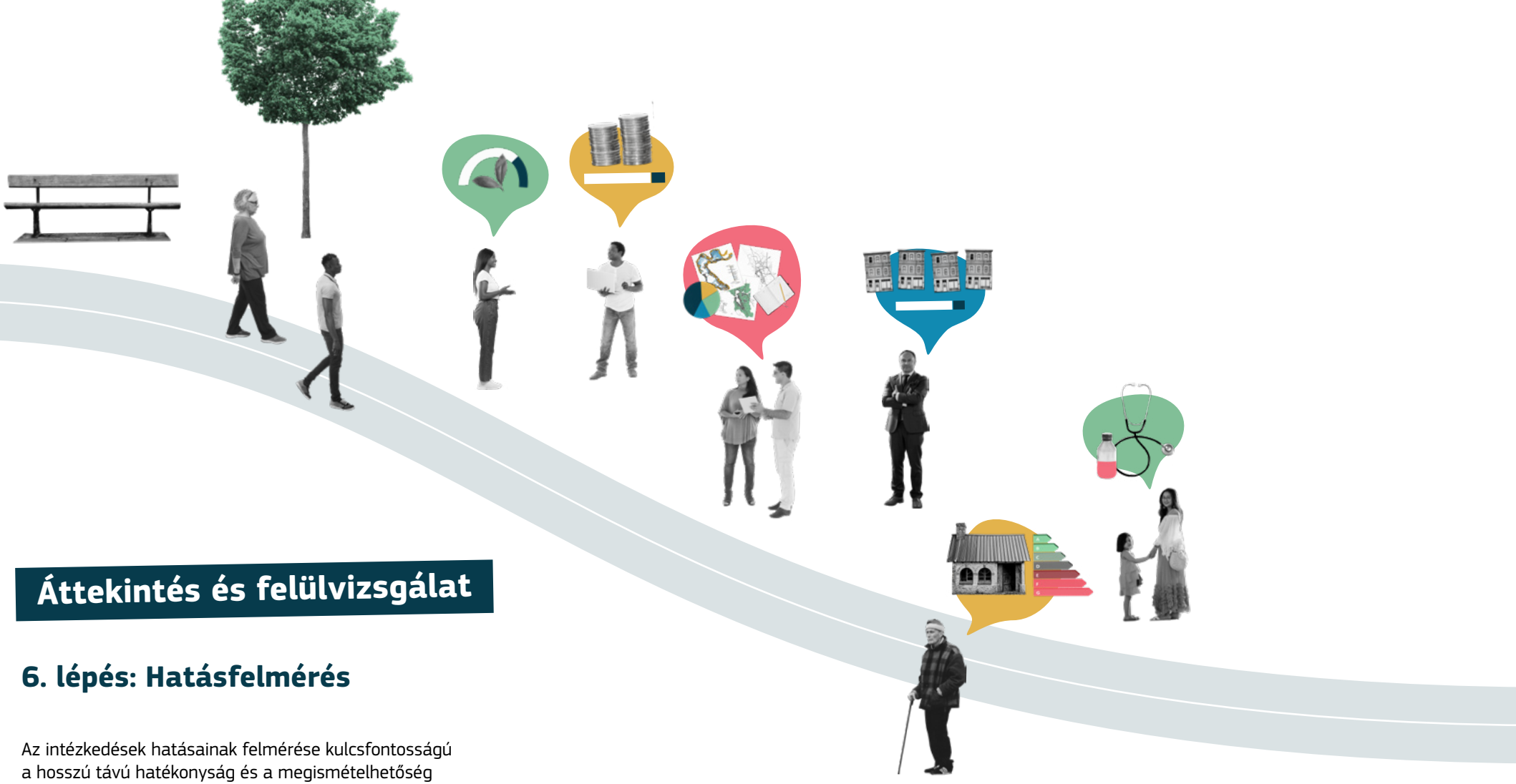

Áttekintés és felülvizsgálat

6. lépés: Hatásfelmérés

Az intézkedések hatásainak felmérése kulcsfontosságú a hosszú távú hatékonyság és a megismételhetőség megértéséhez. Az értékelés megvizsgálja a kiszolgáltatott háztartások esetében elért, általános eredményeket, például az energiamegtakarítást és a jobb életkörülményeket, és összegyűjti az érdekelt felek visszajelzéseit. Az értékelés a három fázis során begyűjtött adatokon alapul, és összehasonlítja az eredményeket az eredeti elemzéssel. Külső értékelők bevonásával pártatlan betekintést nyerhetünk, és biztosíthatjuk az átláthatóságot. Ez a folyamat lehetővé teszi a stratégiák tökéletesítését és a jövőbeli projektek jobb tervezését.

Ezt a dokumentumot az Energiaszegénységi Tanácsadó Központ (EPAH), az Európai Parlament megbízásából az Európai Bizottság által vezetett fő EU-kezdeményezés dolgozta ki. Tartalma az EPAH 3. kézikönyv: Útmutató az energiaszegénység mérséklésére irányuló intézkedések végrehajtásához című kiadványon alapul, amely az EPAH kézikönyvek: Útmutató az energiaszegénység megértéséhez és kezeléséhez részét képezi. Az önkormányzatok és szakemberek számára összeállított praktikus útmutató-sorozat célja, hogy az energetikai áttérés társadalmi dimenziójának megfelelő kezelését biztosítva segítsen az önkormányzatoknak az energiaszegénység mérséklésében. Kiadás dátuma: 2024. november.